

Елизабет Гаскел

Север
и Юг

ВЕЧЕН БЕСТСЕЛЪР

*Великолепна история,
пълна със силни характери и страсти.*

Чарлс Дикенс

Ангостроф

Elizabeth Cleghorn Gaskell
North and South

Елизабет Гаскел
Север и Юг

© Деница Каракушева, преводач, 2014

© Люпен Дизайн ЕООД, дизайн на корицата, 2014

© *Алто* – запазена марка

на „Алто комюникейшънс енд пбблишинг“ ООД, 2014

ISBN 978-954-2962-18-2

Елизабет Гаскел

Север и Юг

Превод от английски
Деница Каракушева

Апостроф

София, 2014

Глава 1

СУЕТНЯ ПРЕДИ СВАТБАТА

Мина под венчило тя, вече е невеста*

– Едит! – повика я тихичко Маргарет. – Едит!

Но както беше предположила, Едит спеше. Беше се сгушила на канапето в салона в задната част на къщата на Харли Стрийт и изглеждаше очарователно в бялата муселинена рокля със сини панделки. Ако се беше случило Титания** да се облече в бял муселин и сини панделки и да заспи на канапе с пурпурночервена дамаска в салон в задната част на нечия къща, може би щяха да я сбъркат с Едит. За сетен път Маргарет беше поразена от красотата на своята братовчедка. Бяха израснали заедно и през цялото това време всички останали забелязваха красотата на Едит, само не и Маргарет, която за първи път се замисли за това едва преди няколко дни, когато приближаващата раздяла с нейната другарка като че беше подсилила всички качества и привлекателни черти, които Едит притежаваше. Бяха си говорили за булчински рокли и сватбени церемонии, и за капитан Ленъкс, и за онова, което той беше разказал на Едит за бъдещия ѝ живот на остров Корфу, където беше разквартируван полкът му, и за това, колко е трудно да поддържаш пианото добре настроено (една от най-големите трудности, каз-

---

* Заглавие на поема на Джоана Бейли (1762 – 1851), шотландска поетеса и драматург. – Б. пр.

** Титания – героиня от пиесата на Шекспир „Сън в лятна нощ“ – Б. пр.

ваше Едит, които могат да я сполетят в съпружеския живот), а също и кои рокли да подбере за гостуването си в Шотландия, което предстоеше непосредствено след сватбата, но към края на разговора им шепотът ѝ беше станал все по-сънлив и след няколко минути смълчаване Маргарет видя, че както беше си помислила, въпреки глъчката от съседната стая, след вечерята Едит се беше свила на кълбо от муселин, панделки и копринени къдрици и се беше унесла в спокойна кратка дрямка.

Маргарет тъкмо се канеше да сподели с братовчедка си част от намеренията и надеждите, които таеше за своя бъдещ живот в енорийския дом в провинцията, където живееха баща ѝ и майка ѝ и където винаги беше прекарвала щастливо летата си, макар през последните десет години за неин дом да се смяташе къщата на леля ѝ Шо. При липса на слушател обаче ѝ се налагаше да разсъждава върху тази промяна в живота си безмълвно, както и до този момент. Мислите ѝ носеха щастие, макар и помрачени от огорчението от раздялата за неопределено време с милата ѝ леля и скъпата ѝ братовчедка. Докато размишляваше за удовлетворението от това, да заеме важното място на единствена дъщеря в енорийския дом в Хелстън, до слуха ѝ достигаха откъслечи от водения в съседната стая разговор. Леля ѝ Шо говореше с пет или шест дами, които бяха дошли на вечеря със съпрузите си, които още не се бяха оттеглили от трапезарията. Това бяха близки познайници на този дом, съседи, които госпожа Шо наричаше приятели само защото вечеряше с тях по-често, отколкото с други, и защото, ако тези познати или лелята и момичетата се нуждаеха от нещо, никой не страдеше от скрупули да се появи в дома на съседа преди обяда. Сега тези дами и техните съпрузи бяха поканени в качеството си на приятели на прощална вечеря в чест на предстоящата сватба на Едит. Тя самата по-скоро беше възразила срещу тази уговорка, тъй като същата вечер очакваха капитан Ленъкс, който трябваше да пристигне с късния влак, но при все че беше разглезено дете, Едит беше твърде лекомислена и нехайна, за да прояви отявлено собствена воля, и тутакси се предаде, щом разбра, че майка ѝ вече е поръчала онези допълнителни, подходящи за сезона деликатеси, за които се предпо-

лага, че действат безотказно срещу прекомерната печал на прощалните вечери. Тя се задоволи с това, да стои на стола си с изправен гръб, да побутва едва-едва храната пред себе си и да изглежда замислена и отнесена, докато всички гости се забавляваха с остроумните забележки на господин Грей, джентълмена, който на вечерите на госпожа Шо заемаше неизменно мястото в дъното на масата и който тази вечер беше помолил Едит да им посвири в салона. Господин Грей беше в особено добро разположение на духа за прощална вечеря и господата бяха останали при дамите по-дълго от обичайното. И беше много добре, че така са направили, доколкото Маргарет можеше да прецени по откъслечния разговор, долавян от нея.

– Аз самата ужасно се напатих. Не казвам, че не съм била безумно щастлива с клетия скъп генерал, но разликата в годините е пречка, която бях решила да спестя на моята Едит. И не защото като нейна майка съм пристрастна, но винаги съм смятала, че скъпото ми дете по всяка вероятност ще се омъжи рано – наистина, често пъти съм казвала, че вярвах, че тя ще мине под венчило, преди да навърши деветнадесет. Имах пророческо усещане, когато капитан Ленъкс...

И тук гласът ѝ премина в шепот, но Маргарет лесно можеше да добави липсващите думи. При Едит пътят на истинската любов се беше оказал удивително гладък. Госпожа Шо се беше уповавала на предчувствие, както самата тя се изразяваше, и до известна степен беше пришпорила брака, макар че той не оправдаваше надеждите, които мнозина от познатите на Едит бяха възлагали на нея като млада и красива наследница. Но госпожа Шо повтаряше, че единственото ѝ дете трябва да се омъжи по любов, при което въздъхваше многозначително, сякаш любовта не е била нейният мотив за брака ѝ с генерала. Донякъде госпожа Шо се наслаждаваше на романтиката на настоящия годеж повече от дъщеря си. Не че Едит не беше безрезервно и дълбоко влюбена, но все пак тя несъмнено би предпочела хубава къща в Белгравия пред целия живописен живот в Корфу, както го описваше капитан Ленъкс. Тъкмо онова, от което Маргарет засияваше, докато

го слушаше, караше Едит привидно да потреперва и потръпва, отчасти защото изпитваше удоволствие от усилията на галантния ѝ любим да я увещава, но отчасти и защото всичко, което се доближаваше до циганския или чергарски начин на живот, я отблъскваше. При все това, дори и да беше се появил някой, който да ѝ предложи хубава къща, голям имот и висока титла, Едит пак щеше да остане вярна на капитан Ленъкс, докато траеше изкушението, а когато то изтлееше, може би щеше да има леки пристъпи на зле прикрито съжаление, че капитан Ленъкс не е успял да съчетае в себе си всичко онова, което е желала. В това отношение тя беше досущ като майка си, която, след като се бе омъжила преднамерено за генерал Шо, без някакви други по-топли чувства освен уважение към неговата личност и положение, неспирно, макар и неназрачно, оплакваше тежката участ да бъде събрана с човек, когото не би могла да обича.

– Не съм жалила средства да ѝ приготвя чеиз – бяха следващите думи, които Маргарет дочу. – Дадох ѝ всичките красиви индийски шалове и наметала, които генералът ми подари, но които никога вече не ще мога да нося.

– Каква щастливка – разпозна Маргарет гласа на госпожа Гибсън – дама, която проявяваше двойно по-голям интерес към разговора, тъй като само преди няколко седмици беше омъжила една от дъщерите си. – Хелън си беше харесала един индийски шал, но честно казано, щом разбрах каква безумно висока цена искат за него, бях принудена да кажа не. Много ще завиди, когато разбере, че Едит има индийски шалове. Какви са? Делхийски ли? От онези с прекрасните малки обшивки ли?

Маргарет отново чу гласа на леля си, но този път ѝ прозвуча така, сякаш тя се беше надигнала от излегналата си поза и гледаше към по-слабо осветения заден салон.

– Едит! Едит! – извика тя, а после се облегна назад, сякаш омаломощена от усилието. Маргарет пристъпи към нея.

– Едит заспа, лельо. Мога ли да ти помогна с нещо?

Всички дами възкликнаха „Горкото дете!“, щом получиха тази смущаваща новина относно Едит, а миниатюрното галено

кученце в ръцете на госпожа Шо започна да лае, сякаш развълнувано от изблика на състрадание.

– Тихо, Тайни, ах ти, малка калпазанке! Ще събудиш господарката си. Исках само да помоля Едит да каже на Нютън да ни донесе шаловете. Скъпа Маргарет, ще имаш ли нещо против ти да отидеш?

Маргарет се качи в старата детска стая на последния етаж на къщата, където Нютън обшиваше някакви дантели, които щяха да трябват за сватбата. Докато възрастната жена, която не спираше да мърмори под носа си, извади шаловете, които същия ден вече бяха показвани четири или пет пъти, Маргарет огледа стаята. Това беше първата стая в тази къща, която беше опознала преди девет години, когато я бяха довели от гората, още неопитомена, да сподели дома, игрите и уроците на братовчедка си Едит. Спомняше си тъмния и мрачен изглед на детската стая в Лондон, в която властваше строга бавачка, която си придаваше важност и която беше изключително педантична по въпроса за чистите ръце и скъсаните рокли. Спомни си как за първи път бе пила чай тук – отделена от баща си и леля си, които вечеряха някъде долу в подножието на безкрайното стълбище, тъй като (мислеше детето), ако тя се намира някъде в небесата, то те вероятно са някъде дълбоко в земните недра. У дома – преди да дойде да живее на Харли Стрийт – дрешникът на майка ѝ беше детската ѝ стая, и тъй като в енорийския дом в провинцията си лягаха рано, Маргарет винаги вечеряше заедно с родителите си. Ах, колко добре високото осемнадесетгодишно момиче с хубава фигура си спомняше горчивите сълзи, които деветгодишното дете беше проляло от мъка, скрило личице под завивките през онази първа нощ. И как бавачката я беше сгълчила да не плаче, защото щяла да обезпокои госпожица Едит, но как тя беше плакала, пак така горко, но малко по-тихо, когато нейната важна, красива леля, която виждаше за първи път, се беше качила внимателно горе с господин Хейл, да му покаже неговата малка, спяща дъщеря. Тогава Маргарет беше потиснала хлиповете си и се беше опитала да лежи тихичко, като се прави, че спи, от страх да не разстрои баща си с тъгата, която не смееше да пока-

же пред леля си и която по-скоро смяташе за съвсем не на място, след дългите надежди, планове и кроежи, които бяха преживели вкъщи, преди да успеят да натъкмят гардероба ѝ за по-високопоставеното ѝ положение и преди баща ѝ да успее да напусне енорията, за да дойде до Лондон, макар и само за няколко дни.

Сега вече беше обикнала старата детска стая, при все че беше разтурена. Огледа се наоколо и се нажали при мисълта, че след три дни щеше да я напусне завинаги.

– Ех, Нютън, мисля, че на всички много ще ни липсва тази мила стара стая.

– На мен никак няма да ми липсва, госпожице. Очите ми не са така силни, както някога, а светлината тук е толкова лоша, че единственото място, където все още успявам да видя дантелата, за да я закърпя, е до прозореца, а там вечно става ужасно течение – такова, че да се простудиш и да умреш.

– Е, струва ми се, че в Неапол ще се радваш на добра светлина и на предостатъчно топлина. Но дотогава ще трябва да продължиш да кърпиш колкото можеш. Не се тревожи, Нютън, работи си, аз ще ги занеса.

Маргарет слезе долу, преметнала върху себе си шаловете, като вдъхваше острия им източен аромат. Леля ѝ я помоли да застане вместо поставка, на която да ги изложи, тъй като Едит все още спеше. Никой не обърна внимание, но високата, добре сложена фигура на Маргарет, облечена в черната копринена рокля, която носеше в знак на траур за някакъв далечен роднина на баща ѝ, открои дългите дипли на разкошните шалове, които едва ли не биха смазали Едит. Маргарет беше застанала точно под полилея, напълно притихнала и неподвижна, докато леля ѝ нагласяше наметалата. От време на време, когато я завъртаха, тя улавяше отражението си в огледалото над камината и се усмихваше на вида си – на познатите черти в типични за принцеса одеяния. Докосваше внимателно шаловете, които се спускаха по нея, и се наслаждаваше на нежния им допир и на бляскавите им цветове. Харесваше ѝ да бъде облечена в подобен разкош... радваше се, както би се радвало дете, с кротка усмивка на устните. Тъкмо тогава вратата се отвори и за нейно учудване обявиха

появата на господин Хенри Ленъкс. Някои от дамите се отдръпнаха назад, сякаш леко засрамени от чисто женския си интерес към облеклото. Госпожа Шо подаде ръка на новодошлия, докато Маргарет стоеше напълно неподвижно, с мисълта, че може би все още се нуждаят от нея като поставка за шаловете, но гледаше към господин Ленъкс с оживено и развеселено изражение, сякаш беше уверена, че той проявява солидарност към чувството ѝ, че е ужасно нелепо да те заварят в тази поза.

Леля ѝ беше така погълната да задава на господин Хенри Ленъкс – който не беше успял да дойде за вечерята – всякакви въпроси за неговия брат – младоженеца, за сестра му – шаферката (която, заедно с капитана, щеше да пристигне за случая чак от Шотландия) и за най-различни други членове на семейство Ленъкс, че Маргарет, разбрала, че повече не е необходима като приносител на шаловете, се посвети на това, да забавлява останалите гости, които леля ѝ мигом беше забравила. Почти веднага след това Едит се появи от задния салон, примигвайки и премрежвайки очи срещу по-силната светлина, като тръскаше меките си къдрици, досущ като разбудената от сън Спяща красавица. Дори и в дрямката си инстинктивно беше усетила, че си струва да се надигне заради представител на фамилията Ленъкс, след което зададе множество въпроси относно милата Джанет – бъдещата зълва, която още не беше виждала, но към която изрази такава обич, че ако Маргарет не беше толкова горда, може би щеше да изпита известна ревност към внезапно изпречилата се съперница. Маргарет, която беше отстъпила встрани, след като леля ѝ се включи в разговора, забеляза как Хенри Ленъкс отправи поглед към незаетото свободно място до нея и разбра, че веднага щом Едит приключи с въпросите си, той ще заеме точно него. Не беше съвсем сигурна от леко противоречивите сведения на лелята относно неговите ангажименти дали той щеше да присъства тази вечер, дори беше леко изненадана да го види, но вече беше убедена, че вечерта ще е приятна. Той харесваше и отхвърляше почти в еднаква степен същите неща като нея. Лицето на Маргарет бе озарено от искрено и явно доволство. След малко той дойде. Тя го по-

срещна с усмивка, в която не се криеше и намек за срамежливост или притеснение.

– Е, доколкото виждам, сте потънали в работа – женска работа, имам предвид. Доста по-различна от моите правни дела. Играта с шалове е много различна от изготвянето на споразумения.

– Ах, знаех си, че ще ви бъде забавно да ни заварите да се любуваме на премени. Но е истина, че сами по себе си индийските шалове са забележително съвършени творения.

– Не се съмнявам. И цената им е особено забележителна. Всичко им е както трябва.

Постепенно започнаха да идват и останалите господа и жуженето и шумът се усилиха осезаемо.

– Това е последното вечерно тържество, нали така? Поне до четвъртък?

– Да. Мисля, че след тази вечер ще можем да си отдохнем, което, повярвайте, не ми се е удавало от доста седмици. Или поне не и онзи вид почивка, когато ръцете нямат какво повече да вършат и всички приготовления за едно събитие, което трябва да изпълни ума и сърцето, са направени. Бих се радвала да имам време да мисля, както, сигурна съм, и Едит.

– За нея не съм толкова сигурен, но вас мога да си ви представя. Напоследък, когато и да ви видя, все сте отнесена от вихрушката на нечии чужди планове.

– Да – отвърна Маргарет с известна тъга, припомняйки си нескончаемите вълнения относно незначителни дреболии, които изникваха през последния месец, че и отпреди това. – Питам се дали една венчавка трябва непременно да бъде предхождана от онова, което вие наричате вихрушка, или в някои случаи би могло дните преди нея да бъдат спокойни и приятни.

– Например феята кръстница на Пепеляшка да се разпорежда с чеиза и официалната закуска в деня на венчавката и да пише поканите ли? – разсмя се господин Ленъкс.

– Но нима тези тревоги са наложителни? – попита Маргарет и се взря в него в очакване на отговор. В момента я гнетеше усещане за неописуемо изтощение от всичките приготовления,

с които Едит беше заета през последните шест седмици в качеството си на върховна распоредителка и чиято единствена цел беше да се постигне красив резултат, но Маргарет искрено копнееше някой да ѝ обрисова друга, по-приятна и по-скромна представа за сватбено тържество.

– Но разбира се – отговори той със сериозен тон, – съществуват такива формалности и церемонии, които трябва да бъдат съблюдавани не толкова за да задоволиш собствените си потребности, а за да запушиш устата на света, но ако ги няма тези неща, животът би бил лишен от известно удоволствие. Вие как бихте организирали една сватба?

– О, никога не съм мислила сериозно по този въпрос. Бих искала да бъде през много хубава лятна утрин, бих искала да стигна до църквата под сянката на дърветата и да нямам толкова много шаферки или пък официална сватбена закуска. Несъмнено изборите ми се основават на съпротива срещу същите онези неща, които тъкмо сега ми създават най-големи затруднения.

– Не, не мисля, че е така. Представата за тържествена простота съответства напълно на вашата природа.

На Маргарет определено не ѝ хареса тази реплика; тя допълнително я накара да трепне при спомена за предишни случаи, в които той се бе опитвал да поведе разговора (в който беше заемал ролята на ласкател) към нейната природа и начина, по който постъпваше. Прекъсна го с думите:

– За мен е по-естествено да си представям църквата в Хелстън и как минавам по пътеката, която води до нея, отколкото да бъда откарана с карета до лондонска църква по някоя павирана улица.

– Разкажете ми за Хелстън. Никога не сте ми го описвали. Бих искал да си изградя някаква представа за мястото, където ще живеете, когато къщата на Харли Стрийт номер деветдесет и шест ще изглежда мрачна, запусната, сива и заключена. И така, най-напред ми кажете, Хелстън село ли е, или град?

– О, малко селце. Не мисля, че би могло да се нарече дори и село. Има една църква и няколко къщи около нея, потънали в зеленина... по-скоро колиби, целите обрасли в рози.

– И... да допълним картинката, те цъфтят през цялата година и най-вече по Коледа – вметна той.

– Не – отговори Маргарет леко подразнена, – не ви рисувам картина. Опитвам се да ви опиша Хелстън такъв, какъвто е. Не трябва да говорите така.

– Разкайвам се за думите си – отвърна той. – Но наистина ми прозвуча по-скоро като селце от приказките, отколкото от истинския живот.

– Ама то е точно такава – въодушеви се Маргарет. – Всички останали места, които съм виждала в Англия, изглеждат толкова груби и прозаични пред Ню Форест. Хелстън е като селце от стихотворение... от стихотворение на Тенисън. Но повече няма да правя опити да ви го описвам. Вие само ще ми се присмеете, ако ви разкажа какво мисля за него... и какво представлява в действителност.

– Не, няма. Но виждам, че няма да склоните. Добре тогава, разкажете ми какво представлява енорийският дом, това бих се радвал да узная дори повече.

– О, не мога да ви опиша дома си. Това е моят дом и не бих могла да поместя очарованието му в думи.

– Предавам се. Тази вечер сте твърде непреклонна, Маргарет.

– Нима? – попита тя и впери големите си нежни очи в него. – Не си бях давала сметка, че съм непреклонна.

– Само защото направих неуместна забележка, вие не желаете да ми кажете нито какво представлява Хелстън, нито да споделите нещо за дома си, при все че ви казах колко много искам да чуя за двете, и особено за второто.

– Но аз наистина не мога да ви разкажа за собствения си дом. Дори не мисля, че темата си струва да бъде обсъждана, освен ако сам не познавате мястото.

– Добре тогава – каза той, замълча за момент и продължи: – Разкажете ми с какво се занимавате там. Тук четете или вземате уроци, или по някакъв друг начин усъвършенствате ума си преди обед, след което излизате на разходка, следобед излизате заедно с леля си с каретата, а вечер сте ангажирана с някакво

светско задължение. А сега ми опишете един свой ден в Хелстън. Там яздите, возите се в карета или ходите пеша?

– Разбира се, че ходя пеша. Ние нямаме коне, дори и татко няма. Той обикаля пеш и най-отдалечените места в енорията си. Околността е толкова красива, че би било жалко да се возиш... би било жалко да яздиш дори.

– Ще работите ли много в градината? Доколкото знам, това е подходящо занимание за младите дами в провинцията.

– Не знам. Опасявам се, че тежката работа не би ми допаднала.

– Ами забави със стрелба с лъкове, пикници, надбягвания с коне, лов?

– О, не – каза тя през смях. – Баща ми живее много скромно, но дори и наблизо да се провеждаха подобни занимания, съмнявам се, че бихме ги посещавали.

– Виждам, че няма да ми разкажете нищо. Казвате само, че не правите това или онова. Преди да свършат почивните дни, смятам да ви посетя и да видя сам с какво всъщност се занимавате.

– Надявам се да го направите. Тогава сам ще се убедите колко красив е Хелстън. Сега трябва да ви оставя. Едит сяда на пианото, а моите познания по музика се простират до там, че да обръщам листовите на партитурите ѝ, пък и на леля Шо няма да ѝ хареса, че си говорим.

Едит свири великолепно. По средата на пиесата вратата леко се откряна и тя видя капитан Ленъкс, който се колебаеше дали да влезе. Тя прекъсна музиката и изхвъркна от стаята, оставяйки смутената и засрамена Маргарет да обясни на учудените гости какво видение бе накарало Едит да побегне внезапно. Капитан Ленъкс вероятно беше пристигнал по-рано от очакваното, или времето наистина беше така напреднало? Всички погледнаха часовниците си и както следва, се почудиха и се оттеглиха.

После Едит се върна, искряща от щастие, въвеждайки полузасрамено, полугордо своя висок и красив капитан. Брат му се здрависа с него, а госпожа Шо го приветства по своя мил и внимателен начин, в който винаги се таеше нещо жаловито, дължащо се на това, че години наред беше възприемала себе си като

жертва на неподходящ брак. Откакто генералът отдавна вече не беше между живите, тя се ползваше с всички житейски облаги, с възможно най-малко неудобства, и беше донякъде озадачена да открие у себе си ако не скръб, то поне чувство на тревожност. Напоследък обаче беше открила извор на безпокойство в собственото си здраве – всеки път, щом се присетеше за това, тя получаваше кашлица на нервна почва и някакъв услужлив лекар ѝ беше предписал тъкмо онова, което желаше – да прекара зимата в Италия. Както всички хора, госпожа Шо имаше силни желания, но не обичаше да предприема нищо поради откритите и неоспорими подбуди, продиктувани от собствената ѝ воля и копнежи, а предпочиташе да бъде заставена да удовлетвори заповедта или желанието на друго. Тя наистина се беше убедила, че се предава пред някаква основателна, наложена от външен фактор необходимост, предоставяща ѝ възможността да стене и да се оплаква по своя съдържан начин, като в действителност през цялото време правеше тъкмо онова, което ѝ харесваше.

И така, тя започна да разказва за своето пътуване на капитан Ленъкс, който одобряваше всичко, както му повеляваше дългът към бъдещата тъща, докато погледът му търсеше Едит, заета да пренарежда масата за чай и да поръчва всякакви вкусни неща, въпреки уверенията му, че преди два часа беше вечерял.

Господин Хенри Ленъкс се беше облакътвил на полицата над камината, развеселен от семейната идилия. Тук беше красивият му брат. Самият той беше обикновеният на вид член на семейство от необикновени хубавци, но лицето му беше умно, живо и с остър поглед, поради което Маргарет от време на време се чудеше за какво ли може да си мисли, смълчан така, но очевидно наблюдаващ с леко саркастичен интерес всичко, което двете с Едит правеха. Сарказмът беше предизвикан от разговора на госпожа Шо с неговия брат и сам по себе си предизвикваше интерес, различен от предизвикания от видяното. Смяташе гледката на двете погълнати от малките приготовления по масата братовчедки за приятна. Едит предпочете да свърши повечето работа сама. Беше в настроение да покаже на любимия си колко добре може да се справя като съпруга на военен. Установи, че вода-

та в металната кана бе изстинала, и нареди да донесат големия кухненски чайник, единственото последствие от което беше, че когато го пое от вратата и се опита да го внесе в салона, той се оказа твърде тежък за нея и тя влезе, пышкайки, с тъмно петно върху муселинената рокля и малък блед отпечатък върху кожата от дръжката, който тя поднесе пред погледа на капитан Ленъкс като малко ранено дете, и естествено, лекът и в двата случая можеше да бъде само един. Набързо приготвеният от Маргарет примус беше най-ефикасното средство, макар и не толкова привично за циганските катуни, които Едит, когато беше в по-особено настроение, смяташе в ума си за най-близкото подобие на казармения живот. От тази вечер нататък, та до края на сватбата, суетнята не секна нито за миг.

Елизабет Гаскел
СЕВЕР И ЮГ

Превод *Деница Каракушева*
Редактор *Гергана Рачева*
Коректор *Снежана Бошнакова*
Дизайн на корицата *Люпен Дизайн ЕООД*
Предпечат *Анна Георгиева*
Английска. Първо издание. Формат 60X90/16
Печатни коли 34,5
ISBN 978-954-2962-18-2

Апостроф

Запазена марка
на „Алто комуникейшънс енд пбблишинг“ ООД

София, ул. „Кракра“ № 20
тел. 02/ 943 87 16, факс: 02/ 943 87 18
e-mail: office@apostrof.bg

Книгите на „Апостроф“ може да закупите с отстъпка
от www.bookstore.enthusiast.bg

Печат „Ропринт“ ЕАД

Север и Юг

Елизабет Гаскел

Маргарет Хейл е дъщеря на свещеник от Хелстън, Южна Англия, но е израснала в светския Лондон при своята деля. По произход и възпитание тя принадлежи към висшата класа, макар семейство Хейл да не е много богато. Ето защо двете с майка ѝ са шокирани, когато господин Хейл напуска англиканската църква и те губят дома и доходите си.

На север, в нововъзникналия индустриален град Милтън, бившият свещеник става частен учител. Маргарет е ужасена от новите условия на живот. Местната висша класа се различава от представата ѝ за изискано общество. Богатите фабриканти произхождат от семейства на търговци или занаятчии и нямат образование и изискани маниери... Такъв новобогаташ е и фабрикантът Джон Торнтън.

Той е очарован от мис Хейл, макар да е наясно с нейната снизходителност и студенина по отношение на него. Междувременно Маргарет се сприятелява с неизлечимо болната работничка Беси Хигинс и баща ѝ – фанатичен профсъюзен лидер. Благодарение на приятелството между двете момичета Маргарет прави потресавачи разкрития за условията на живот и труд на работниците.

След лична трагедия и заплетени разкрития Торнтън и Маргарет ще погледнат един на друг с поглед, озарен от любов...

*Интригуващ роман от викторианската епоха
за социалните несправедливости, човешкото
израстване и за една неочаквана и голяма любов.*

Цена: 14,00 лв.

9 789542 962182

